

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան . . . 12 Ֆր.

Վեցամսեայ . . . 6 «

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Երկու քիւ միկ ծարով

Տարեկան . . . 14 Ֆր.

Վեցամսեայ . . . 7 Ֆր.

ԱՍԵՐԻԱ

Տարեկան . . . 2. 60

Վեցամսեայ . . . 1. 50 Տօլար «

Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Մանագրան սողը
20 սանրիմ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Կ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐՈՒԹԻԱՆ ԶՈՐԵՓԵՐՈՒԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

Հ Ա Ս Յ Է

Rédaction du journal

«Iraounk»

VARNA (Bulg.)

Редакция

НАВѢСТНИКЪ

Иравункъ

ВАРНА

Գրութեան տունը
տրոշիր

Հ Ա Յ Կ Ա Կ Ա Ն

Ամսոյս 9 ի կիրակի իրիկուն
«Հայաստանի Բարեկամները»
հրապարակական ժողով մը ու-

նեցան Պոսթոնի մէջ,
Նախ՝ Ազն. Տիկին ծուլիա Ուսում
Հառ. գործակալի գրութիւն մը
կարգաց Հայերու վեճակին վրայ
Ապա ատենախօսեցին Սարգսեան
Սրբազան, Տիար Ուինչիֆ, խմբ-
ագիր և Տիար Տ. Մ. Արշակ,
Իսկ Տ. Պէքուէր հանրաժանութ
հայասէր Օրիորդին հայրը
ձէյմա Պրայսի մի նամակը կար-
գաց, որով նշանաւոր հայասէրը
կը գովէր «Արմէնիայի բարե-
կամներուն» ցոյց տուած շահա-
գրգռութիւնը Հայերու տառա-
պանքներուն համար:

Տիկին Հառի խնդրանքով
«Մայր Արաքսին» երգուեցաւ
յոտնկայս եւ Սրբազան իր օրհ-
նութիւնները տալով ժողովը
փակուեցաւ:

Հուսկ յետոյ Օր. Պէքուէր բա-
ժանորդագրութիւն մը բացաւ
նորածին անդղիաբառ «Արմէնիա»
ամսաթերթին համար: Այնքան
Հայեր խնդրեցան բաժանորդա-
գրուելու որ անկարելի եղաւ
բոլորին անուններն առնել, զի
ժամանակը ուշ էր:

Հայոց գատին նուիրուած սոյն
նորափետուր հանդէսին նախա-
բան յօդուածը թարգմանած ենք
մեր սոյն թուին մէջ:

Թ Ղ Ք Ա Կ Ց Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Սօֆիա 15 հոկտ. 1904

Այս փոքրիկ մայրաքաղաքը
չառ քիչ անգամ կամ երբեք այս
օրուան չափ ընդունած ըլլալու
է հիւրերու բաղմունքին մը:
Բոլոր սրճարանները ու հասա-
րակաց վայրերը հոծ բաղմուն-
քեամբ մը գրաւուած ըլլալէ
զատ, փողոցները, հակառակ տե-
ղացող շարունակական անձրեւին
և հալիւ անցանքի ցիւրմուռ-
թեան, գաւառացիներով լեցուն
են:

Այս արտակարգ բաղմունքեան
Սօֆիա խուժելուն պատճառը մէ-
կէ աւելի է. Նախ, Ազգայնական
(նարոտեադ) կուսակցութեան
կազմութեան տաճարայ տարե-
գարձին առթիւ Պուլկարիոյ բո-
լոր անկիւններէն պատուիրակ-
ներ եւ կուսակցականներ հասած
են, որոնց թիւը կը հաւաստեն
թէ 4000 ի կը հասնի: Երկրորդ-
այսօր երեսփոխանական ժողովի
տարեկան նստաշրջանի բացումը
կը կատարուէր հանդիսաւորու-
թեամբ ի ներկայութեան Ն. Ա.
Բարձ. Իշխան Ֆէրաիւնանտի: Իշ-
խանը խորհրդարան առաջնոր-
դող փառապանծ թափորը որչափ
հանդիսատես պուլկարներուն
խինդ ու հպարտութիւն կը պատ-
ճառէ, նոյնչափ զգայուն հայ
հանդիսատեսներուն գէժքին վը-
րայ ալիւմայ տրոմուլիւն մը
կ'որոտացնայէր, սրահու խո-
րէն հառաչներ խլելով. ասոր
պատճառը չառ մէկին է: Մայ-
րաքաղաքիս մէջ բաղմունքեան
այս արտակարգ խնդունքին եր-
րորդ պատճառը Սերպիոյ Բէթը
թագաւորին յարաշիկայ կիւրա-
կէ օր Իշխանին տալիք պաշտօ-
նական այցելութիւնն է. արդէն
քաղաքիս առաջնակարգ փողոց-
ները պուլկար և սերպ եռագոյն
գրօշակներով զարդարուած են.
նոյնպէս կայարանին մօտ մայրա-
քաղաքին մուտքը գեղեցիկ եւ
հոյակապ կամարով մը գեղա-
զարդուելու վրայ է. քոյր և դը-
րացի ազգի մը վեհապետը ար-
տակարգ շքեղութեամբ ընդունե-
լու համար պուլկար կառավարու-
թիւնը բնաւ չանք չը խնայեր,
որպէս զի կարելի ընէ Սլիվնի-
ցայի պատմական տխուր գէպը
խաղառ մոռցնել երկու ժողո-
վուրդներուն միանգամայն: Այս
ոգեւորութիւնը կը նշանակէ թէ
երկու ազգերը իրենց վեհապետ-
ներով ու կառավարութիւններով
այլեւ զգացած են գրկախառ-
նութեամբ մը իրարու եղբայրա-
կան ձեռք մեկնելու անհրաժեշ-
տութիւնը ընդգէժ որոշ և օտար
թշնամիներու: Կը հաւատամ թէ
երկու օր յետոյ տեղի ունենա-

լիք հանդէսներուն մէջ արտա-
սանուելիք ճառերը պիտի գան
հատուտ իմ այս կարծիքս:
Պալկանի քրիստոնեայ ազգու-
թիւններու համար որչափ մեծ
բարեբաղմունքիւն մը պիտի ծա-
գի երբ սերպ-պուլկար եղբայ-
րակցութեան յաջորդէ ուսման
սերպ-պուլկար եղբայրակցու-
թիւն մըն ալ, և այս պարագա-
յին չեմ կարծեր սր պալկանեան
փոքր ազգերը իրենց անկախու-
թիւնը պահպանելու համար
մերթ Ռուսիոյ և Երեւն Աւստը-
րիոյ կնքիքներուն անձնատուր
ըլլալու հարկին մէջ գտնուին
այլեւս:

Քիչ մը ազգային

Սօֆիայի հայ գաղութն ալ
նիւթապէս աննախանձելի վեճակ
մը ունենալէ զերծ է: Հոս ամէն
մարդ իր զբաղումը ունի և հե-
տեապէս իր ներկան գոնէ ապա-
հոված է: Հոս հայութիւնը տար-
րական վարժարան մըն ալ կը
պահէ իր խորիւն ու փոքր ե-
կեղեցիին կից: Սօֆիայի հայը
ատկէ զատ չը զլանար իր նը-
պատները մայր հայրենիքի մէջ
տառապալ էր ազգակիցներուն.
ասոր վերջին մէկ ապացոյցը ըլ-
լալու համար յիշենք թէ՛ գեռ-
քիչ օր առաջ տեղւոյս գաղութը
իր մէջ հանգանակութիւն մը
բանալով 700 ֆր. ի մօտ գումար
մը հաւաքած ու զրկած է Պոլսոյ
պատրիարքին, Տարօնի արկած-
եալներուն օգնութիւն հասցնե-
լու համար, ըստ պատրիարքա-
կան ծանօթ շրջաբերականին:

Քանի մը շաբաթ առաջ տեղ-
այս թաղ. խորհրդոյ ընտրու-
թիւնը կատարուած է ըստ ազգ-
սահմանադրութեան, այսինքն
տեղացի ու գաղթական ամէն
հայ մասնակցած է քուէարկու-
թեան: Ընտրութեան տեղեկա-
գիրը Պատրիարքարան զրկուած
ու վաւերագիրը ստացուած է.
ոյժով կը մնայ նախկին առժա-
մանակեայ թաղ. խորհրդոյ հա-
չիւն յանձնումը նոր թաղակա-
նութեան: Քահանան հրաւիրած

է ժողովի թէ նախկինները և
թէ նորերը որ յանձնումի գոր-
ծողութիւնը կատարուի: Տեղւոյս
թաղականութիւնը եւ հոգաբար-
ձութիւնը մէկ մարմինէ կը կազ-
մուի, այսինքն նորընտիրները
թէ՛ թաղական են և թէ՛ հոգա-
բարձու: Ընտրականութեան ար-
ժանի է որ կառավարութիւնը
տարեկան 600 ֆր. նպաստ մը
կուտայ հայ վարժարանին:

ԱՐՄԵՆԻԱ

Իբր նախախաղիք ստորեւ մեր
ընթերցողաց կը ներկայացնենք Պոս-
թի Նորածին ամսագրին առաջին
յօդուածը: Փափաքելի է մեր անգ-
ղիազէտ ազգայինք իրենց նիւթա-
կան օժանդակութեամբ քաջալիքէին
այս հայասէր հանդէսը:

ԱՅՍ ՀՐԱՏԱՐՈՒԹԻԱՆ
ՆՊՍԱԿԸ

«Հայաստանին օգնել քաղաքա-
կրթութեան օգնել է»
Ո . Է . ԿԼԱՍՍԻՈՆ

Հայաստան ու Հայերը մօտ
ժամանակները միայն աշխարհի
ուշագրութեան առարկայ եղան,
գլխաւորաբար այն եղբրական
գէպերուն պատճառաւ, որոնք
պժգանք պատճառեցին քաղա-
քակիրթ մարդկութեան խղճին:
Հայկական կոտորածներու սոս-
կումը բնականաբար գրգռեց Ար-
դարութեան ու Ազատութեան
ամէն պաշտպաններու համակ-
րութիւնն ու զայրոյթը:

Թուրք բռնակալութեան ու
հարստահարութեան զոհերուն
համար այս ընդհանուր համակ-
րանքը, որչափ ալ անկեղծ ըլ-
լար, ժամանակաւոր բնոյթ մը
ունեցաւ այն պատճառաւ, որ
իրականապէս քիչ բան կը գիտ-
ցուէր Հայոց պատմութեան,
կրօնքին, գրականութեան ու
նկարագրի մասին:

Հետեւաբար Հայաստանի

նուիրուած այս ամսադրի հրատարակութեան ձեռնարկելով, մեր գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ մեր քաղաքակրթնեան մէջ վաւերական տեղեկութիւններ տարածել Հայոց մասին, անոնց անցեալին ու ներկայի մասին:

Բայց սակայն, մեր նպատակը չէ պարզապէս «քաղաքակրթեալ աշխարհին ներկայացնել նկարագրութիւնը անանուն բարբարոսութեան», որոնց ենթակայ են հայերը, այլ մասնաւորապէս ծանօթացնել անգղիախօս ժողովուրդներուն այս հինաւորացեղին իմացական, բարոյական ու քաղաքական ձգտումները:

Մենք հաստատապէս կը հաւատանք, որ այս ազգին յառաջդիմական, միտումները, ինչպէս բացայայտ կը տեսնուի իրենց պատմութեան մէջ, անտարակոյս պիտի աւելցունեն արդէն ի յայտ եկող համակրանքը ի լուր այն անգլիութեանց, որոնք նորագոյն ժամանակներու ամենամեծ ոճիրը պիտի նկատուին: Հայերուն համար զարգացումի խաղաղական միջոցներ ձեռք բերել, ոչ միայն քաղաքակրթութեան համար շահ մը պիտի ըլլայ, այլ նաեւ միջազգային բարոյականի ամենամեծ յաղթանակը:

Եւրոպան հանդիսաւոր դաշնագրերով յանձնառու եղած է այդպիսի զարգացումի մը համար պէտք եղած բարենորոգումները ձեռք բերել:

Արեւելեան հարցը ուսումնասիրող շատ մը եւրոպական գիւտնագէտներու կարծիքովը, Ա-

մերիկայի գործակալութիւնը իբր նշանաւոր ազգ մը, թանկագին օժանդակութիւն մը պիտի ըլլայ զօրացնելու ձեռքերը այն պետութեանց, որոնք շահ ունին Հայաստանի մէջ բարենորոգումներ իրագործել տալու:

Հայկական Հարցը կ'ըմբռնենք այնպիսի հարց մը, որ կ'ենթադրէ մարդկային տարրական իրաւունքներ, և անոնց դէմ գործուած ոճիրները հրապարակելով մենք մարդկութեան դատին ծառայած պիտի ըլլանք: Կը հաւատանք, որ անիրաւութիւնները մէջ տեղէն վերցնելու և հարստահարեալները ազատագրելու յոյսը կը գտնուի մարդկային սեռի համեմատութեան օր քան զօր աճող դիտակցութեան մէջ, որն որ հետզհետէ զօրաւոր աղբակ մը ըլլալու վերայ է Արդարութեան յաղթանակին:

ԱՐԵՎԵՆ ԳՈՐԾԸ

Բարենորոգմանց գործագրութեան համար՝ ամբողջային անլուր զոհարարութեանց և աղաղակներու փոխարէն—անհա՛, սա վերջին օրերու մէջ, մանաւանդ, իրար յաջորդող կարգ մը դէպքեր, աւելի բացայայտ կընեն թէ, Տոնկարտոնը, անընդունակ ու և է միջնորդական բարեշրջութիւնը, ընդհակառակը օրէ օր արդդ արդդ կ'այլափոխուի, կ'այլանդակուի: Կը հրէշտայ և կ'անքր ըստպետութեան մազիչներու մէջ շնչող ժողովուրդներու համար աւելի և աւելի մոայլ ու անհասկնալի դառնայ:

Այն արեւը, որ մէկէն հազարաւորներու կողմէ թափուեցաւ Սասունի բարձրաւանդակէն, կոհուողներու ա-

ղերսանքը անհորոհն հնչեցնելով աշխարհքին, արեւը չի սարսկողոց Տոնկարտոնի մէկ ծայրէն միւսը և անկէ ալ դուրս հայտնիանալով ծանրացած բռնակալ ու մակարոյ՝ տարբեր կառչած Տոնկի պետութեան նշանակութիւնը անպետական Եւրոպայի մակարոյ՝ դաւակնորդ, իրենց աննկնիւթիւրու գանձմանց համար կը հետամտին դեռ խեղդելու ճշմարտութիւնը լուսնոյն տարիներ, մոռցնելու Անտոնանալին, մինչ ստահակ փառնչան մը քիչ մը անդին, հարէմական զգայազրկութեան վիժուկներու շրջանակի մը մէջ ապահովուած, կը շարունակէ դեռ ձեռքին մէջ պահել պետութեան ղեկը իր անտիւր եւ ապականութիւնը փոխանցելով անոր, իր հրէշութեան պատկերը տալով անոր: Եւրոպայի մէջ—մարդկային չի տեսնուած հրէշութեան ընդ միջոց անիմապարտ բնականաւորաւ արեւն ծարախ ողբերգորէ այս օրերու մէջ պատահողական խորհուրդ ունին, ու ճիշդ այս բոլորէս, ո՛վ դիտէ ինչպիսի ոճիրներու միջամուկ կ'ըլլան իրենց ձեռքերը: Ով պիտի կասեցնէ զագոնք: Թիւրք ժողովուրդը անպիսի մարդակոյտ ծոյլերու, քստուկներու, ի ծէն ոճրագործներու, զորավարն է իրենց: Թոյլ ազգ, ծոյլ իտէլով մը տոգորուած, ընդհանուր աշխատանքի եւ բարեկրթութեան հոսանքին մէջ ան դատապարտուած է թշուառ և անկանգնելի անկուծի: Բայց արեւն գործը կայ, յետին կաւատութեանց ու լրտեսութեանց սկսնալ մինչեւ փառնալուծութիւնը քսց ապարկ կայ ամէն կարգի և ամէն ազգի մակարոյժներու համար: Անպատրաստ ու յանկարծակիէն չմտած խեղճ հայ եւ մակեդոնացի ժողովուրդներու հետ, իրենց ապագան է միայն որ կը խաչուի հոն, ու մարդկայնութիւնն է որ կուլայ՝ խաչելով թեան մահաատուներ հովանիին տակ . . .

Արեւը չի բուռն, չի յաղթահարեց յեղափոխականի պիմակին ետեւ իր բռնակալ կարողութիւնը պիշիւր ցորեկ լարուած կուրացածները: Ընդհակառակը, հոգեպէս խաթարուածներու այդ բազմութեան վրայ, որուն կոչումն է խեղդել

ամէն բեղմնաւոր շարժում, որ կրնայ հանրութիւնը օժտել իր վիճակի ճշմարիտ գիտակցութեամբը եւ ազով յանձնել իրեն ինքզինքը վարելու ղեկը, — այդ բազմութեան վրայ օրէ օր կաւելնան նորանոր շարքեր: Հոն կը մտնէ մտքի ամէն լոյսերու անհաղորդ խեղճ պանդուխտը, վասնզի անկէ կը լսէ իր առաւապանքի ու փրկութեան խօսքերը: Դէպի հոն հակուած են հայ արեւնի հիւանդ ներշնչմունքն զարնուած դպրոցական պատանիները առանց ու ու է պայքարի գիտակցութեան եւ պատրաստականութեան: Եւ այս է ապարկը, ուր ամբողջ մը յաջողութեամբ խաղցնելու համար, նոյն իսկ համայնարանաւորներ կուրանան գիտութեան իրենց պարզեւած էն թանկագին շնորհները, որ կրնային ամենամեծ բարեքն ըլլալ յեղափոխական պրծի համար, ու մէկ րոպէի մէջ յետաշրջուած, կը մըտնեն ժողովուրդի ստորագոյն խաւերու մէջ, անոր թուրութիւններուն եւ ստորնազին հակութեան ծանօթանալու ու «քեֆիւր» ընել սորվելու համար . . . Եթէ արեւն իր անոնցմէ չի ծագեցաւ, արեւն է սակայն որ կ'աճեցնէ ու կ'ապրեցնէ զանոնք: Զի հա՛ա կուրուծիւնը եւ գարշելի մակարոնութիւնը անտեսուած, լսցն է որ կը նախատուի ամենայն:

Մէկ այլանգալ մամուլ կայ, որ ամենէն ոճրագործ դերը խաղաց մեր կեանքին մէջ: Այդ մամուլի մէջ են պատկերացած մեր ազգի բոլոր սխալը կողմերը, անոր մէջն է մեր պատմութիւնը, մեր կեանքի տաժանիկը հարուածները, անոր մէջն է պարզութեամբ մեր ընդհանուր անպիտակցութեան ու կուրութեան այն անեղ պատասխանատուութիւնը, որ ծանրացած է վերանորոգ ապագայի առջիւ . . .

Եւ այս է Արեւն Գործը
Ա.

ՆԵՐՍԵՍ ՍՅՏԱՐԱԿԵՑԻ

(Արտատպուած ԲԱՋԱՐԱԿԵՑԻ հանդէսէ)

Նոր Երուսաղէմից ամբողջ մետրապոլիտը գրկախառն համբուրով բաժանուեց և վերադառնալ Երուսաղէմ, իսկ մենք ուղեւորեցինք դէպի Բիւսարաբիա: Ձիւրաբէտի համար կաթողիկոսը շատ էր ասում, թէ իւր կրօնական հայեացքներով բարձր կանգնած մարդ է: Տուլայի նահանգում Լազարեաններն ունին կալուածք, պոստի ճանապարհի վերայ: Խնդրեցին կաթողիկոսին այցելել այդ պատմական գիւղին, որ է (Սեյո Լաբոմիօլ) և պատմեցին նորան թէ եկատերինէ կայսրուհին Աւստրիացոց Յովսէփ կայսրի հետ Ասիա գնալու ժամանակը մեծ բազմութեամբ իջեալն է այն գիւղում Լազարեանց տանն և: Մնացել է մի գիւղի, դոնեկով արաքայալէն ընդունելութիւն: Այն սենեակում, որտեղ մնացել է կայսրուհին, ևս տեսայ մեծ գեղեցիկ ոսկեզօծ մեծագիր բողոքարար, որի թիւ կուսքի վրայ ոսկի տառերով գրուած էր սուրբ թիւը: Լազարեաններն պատմում էին, թէ եկատերինէ կայսրուհին շնորհակալութիւն անելով նորանց հօրն, աղա Յովակիմին, օռնալար-

կում է յայտնել թէ ինչ պարգեւ կը ցանկացողը նամակով ջանկութիւն էր յայտնել, որ ունենալ: Նա չօքում է կայսրուհույ առաջ եւ ներսէսը իւր Ասիում ունեցած ծովեզերիայ ասում: « Զերդ Մեծութիւն: Զեր շնորհիւ կալուածքին այցելի՛ կաթողիկոսը դնաց Ալուպտոհմական աղնիւ և: Իմ այս հասակում ոչ կա: Եւր հիանալի պալատներ կային եւ գումի շքանշանի ցանկութիւն չունիմ, միայն մի բախտաման պարտէզ դանազան հաղուագիւտ պղաղեքանք ունիմ, թաղուհի, բարեհաճեցէք իմ աղեղներով և ծաղիկներով զարդարուն: մի օր եղբոր կտակը հասաւտել Մոսկուայում Հայոց չքաւոր մանուկներին համար ձեռնարան կառուցանելու մասին »: Թաղուհին զարմանում է նորա անփառասիրութեան և աղաքսիրութեան վերայ եւ ուրախութեամբ համաձայնում է կատարել նորա խնդիրը: Մոսկուայի տարբեքներ հայերը պատմում էին, թէ Յովակիմ աղան զարմանալի գութ է ունեցել իւր կառուցած ձեռնարանի աշակերտներին վերայ: Գիւղերները մոտնում էր աշակերտների նշարանն և իրրեւ հարազատ եւ զթառատ հայր իւր ձեռքով ձածկում էր նորանց և նշանաւոր օրերում ալ տանում էր աշակերտներին իւր տունն և իրանց ընտանիքի հետ միասին նստացնում էր ճաշի, երգել էր տալիս տաղ, շարական և ուրախութիւնից արտասուում էր: Եւ ինքն տեսալ Լազարեաններին տալը նորա պատկերը հասարակ հագուստով նկարուած, ոչ մի շքանշան չունէր:

Կաթողիկոսը Բիչնեում մնաց Տ ամիս, և անտեղից ուղեւորուեց Ասիա, բոլոր քաղաքներին այցելելով: Կովկասի փոխարքայ Արտոն-

րանինն՝ արժախալ ոսկիզօծ տապանի մը մէջ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԱՀԱՓԱՐԸ

«Ձայնը հնչեց» Ամերիկայէն այս անգամ Հայաստանի բարեկամներու ժողովին մէջ Սարգսեան սրբազան ատենախօսելով չնչաւ է իրարու հետ հաշտ ապրելու սկզբունքը եւ իր խօսքերը լինելուց անմիջապէս ըսելով «Հայրու մարտնչութիւնը անհնէն մեծ հարուածն է, զոր կրնանք տալ Սուլթանին»:

Այդ խօսքերով, իրաւունք ունինք կարծելու, թէ Սրբազանը ոչ միայն իր անձնական համոզումը յայտնած է, այլ նաեւ վեհափառ ծերունւոյն, Հայոց սրբեկալ Հայրիկին, զոր կը ներկայացնէ այս պահուտ հանգէպ քաղաքակրթեալ աշխարհին: Թող Միութեան հակառակորդները ըսն ինչ որ կուզեն, միութիւնը ընդհանուր հայ ազգին բողոքն է, կաթաղելու էն սկսեալ մինչեւ յետին մշակը: Հետեւաբար անով սկսելու եւ անոր յանգեցունելու են մեր յեղ. կազմակերպութիւնները իրենց գործունէութիւնը:

«Միութեան ժամը եկած չէ դեռ» պիտի ըսն իրենաւ ոմանք. սակայն այս ընթացքով գալիք ալ չունի: Իսկ անդին Սուլթանը կը շարունակէ դրոյժարեւ իր հայախնջ ծրագրերը, զո՞ւ մեր յեղափոխականներու մէջ տիրող անհամերաշխութեան:

Կը խոստովանինք թէ մեր յեղ. կազմակերպութիւնք զատ զատ արդիւնք են բազմաթափանցիկ աղբիւրներէն, ուսումնասիրութիւններու ու գոհողութիւններու:

Թէ անոնցմէ ամէն մէկը ունեցած է իր ներկայացուցած սկզբունքներն անհաւաստեալները, զորս ուրանալ պիտի չշակէր, պիտի ըսն, այդ սկզբունքներէն կէտ մ'անգամ փոխելը:

Թէ՛ արդէն կազմակերպութեան մը մէջ մանողը ուխտած է, մինչեւ իսկ իր արեան գնովը, չդիմել ու եւ է կերպով այդ մարմնոյն որուն

ինքնուրուած է. թէ՛ ծանր է, թէ լեւա, մանաւանդ հինաւուրց գործիչներուն փոխել, ու եւ է ձեւով, իրենց սրելի ու վաղեմի կարծիքները, իրենց հայեացքները ազդադատագրութեան դատին վերաբերմամբ, փոխել իրենց գործելու կերպը, իրենց կազմակերպութեան անունը կամ, այսպէս մըսենք, դրօշին դրօշը:

Այո՛, կը խոստովանինք այս ամէնը որունք իր թէ արգելք կրկնուի միութեան, սակայն միւս կողմէն կը գիտենք որ ազգին հանրութիւնը, որմէ կ'ստանան յեղ. կազմակերպութիւնք ու պիտի ստանան իրենց ուժերը՝ բարձրակարգ թէ նիւթական, ազգին հայրութիւնը կըսենք, միութեան կը ցանկայ ու միութիւն կը պահանջէ, այն ամէնապարզ պատճառով, թէ որչափ ալ մեր կազմակերպութիւնք զատ զատ զորաւոր ըլլան, եւս աւելի զօրաւոր պիտի ըլլան միւս կողմէն, այս կամ այն անհատը, խումբը, թերթըն էր որ կը ջատագովէր միութիւնը, իսկ այս անգամ աւելի բաւժընէ կու գայ յորդրը, որքազան անձնաւորութեան մը կողմէն, որ կը չերկայացունէ եւս աւելի սրբազան ու մանաւանդ փորձեալ հայրիւսէր ու պատկառելի անձնաւորութիւն մը:

Հին երգի մը մէջ ըստած է «սուտ է որ կըսն հայք զիւրար կ'ատեն»: Թող մեր յեղ. մարմինները ի նկատի առնեն հանրութեան կ'աւեր, Թող վերջապէս իրարու խօսք հասկնան, կամ հասկցունեն, թող ժամ առաւ իրազորմեն միութիւնը, որպէս զի մենք ալ կարենանք ըսել «սուտ է որ կըսն» թէ կ'ազմակերպութիւնք դիմել կ'ատեն:

ՀԱՅԳԱԿ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պօլսոյ մէջ Կեսարացի Հայ սպասուհի մը, չափահաս կին մը որ մէկը չունի և սակայն կուզէ կերպով մը օգտակար ըլլալ ազգին, իր փոքրիկ խնայողութիւնները կը վճարէ ազահալադրական ընկերութեան մը որուն ապահովագրած է ինքզինքը 100 ոսկիի չափ գումարի մը: Այս բարի սպասուհի պայման դրած է որ իր մահէն ետք նոյն գումարը յանձնուի Ազգ. հիւանդանոցին:

Ս. Պատրիարքին նախագահութեան ներքեւ նախընթաց օր պատրիարքարանի մէջ կիրակիոյ Աթոռին նիւթագէտ նպաստելու համար տեղի ունեցած խորհրդակցութեանց միջոցին տրուած որոշման մը համեմատ, Ս. Պատրիարքը, դրաւորապէս դիմում կընէ բարեհաճ արգելադրութեամբ որպէս զի մէյմէկ նիւթական նպաստ, և օգնութիւն զոգնին յանուն նոյն Աթոռին:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳԵՐ

Սօֆիա բնակող հայ բնաւորներ մը համար հայ սպասուհի կը փնտրուի, ամսական գոհացուցիչ: Փափաքողք, անձամբ կամ զբաւոր կերպով՝ դիմել խմբագրատնոս:

Փիլիպպէի՝ Ս. Եկեղեցւոյ համար վկայեալ կրթիչու զանաւոր մը կ'ուզուի: Յիշեալ պաշտօնին փափաքողները թող բանակցութեան մասնին տեղ-

ոյն թաղական խորհրդոյն հետ, անձամբ դիմել անալ:

Լօզանի Հայկազեան գիշերօթիկ գարժարանի Տնօրէն Եօթթ. Մ. Նաչրանդեանի կողմէ վաճառ եկած է Տ. Գ. Նալբանդեանը:

Այն ծնողներ որոնք կը ցանկան իրենց զաւակները տալ Հայկազեան վարժարանը, պայմաններու մասին բանակցելու համար պէտք է դիմեն ուղղակի իրենց «Հայաթերթ» խմբագրատունը կամ Տ. Ա. Յ. ատամնարոյժ Փափազեանի, իսկ Ռուսազեալ Տ. Օննիկ Սարաֆեանի, Բօնսթանձա Տ. Արամ Աթթեբեանի:

ԾԱԽԻ ԳԻՐԳԵՐ

ԹԻՒՈՒՐՏ Ա. հատոր (162 էջ) 1 ֆր. « Բ. « [433 էջ] 2 ֆր. ՆՈՒ ԵՐԱՐԱՆ կամ ՄՐՄՈՒՆԶ ՀԱՅԳԱԿԱՆ Երկրորդ անգամ սպագրուած եւ ճոխացած. Գին 1 ֆր.

ՆԵՏԱ Կը պատկերացնէ Պուլիարներու նիւտ ու կացը ու թուրքերէ կրած տառապանքը անոնց աղատութեան անալ. Գին 50 ամսագրով ՀԱՅԳԱԿԱՆ ԶՈՒՄԻ Պատկեր մը ճանաչատեսանի իրական կեանքէն: Զեղչեալ գին 1 ֆր.

Այս գրքերը սահալու համար գիմել ՎԱՌՆԱ «Իրաւունք» ի խմբագրութեան

ՍՕՖԻԱ Տ. Օննիկ Գարալիանի ՊՈՒԳՐԵՇ Տ. Օննիկ Փափազեանի եւ Տ. Յ. Պիպէնճեանի

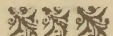
ԲՕՆՍՏԱՆՅԱՆ Տ. Սրապ Մէլիքեանի ԳՈՀԻՐԵ Տ. Կարապետ Երզնկացեանի ԱՂԵՔՍԱՆԴՐՈՍ Տ. Ստեփան Մաղմանեանի

ՈՒՍՏՐ (Ամերիկա) Տ. Յակոբ Յրանդեանի

ԳՕՍԹՈՆ Տ. Ա. Ասքանազի

ՓՐՕՎԻԴԵՆՍ Տ. Մ. Տէր Պողոսեանի

ՖԻԶՊՈՒՐԿ Տ. Կ. Մարութեանի

կաթողիկոսը վերաբեր վերջում գնաց համարուրեց (Աստուծոյ պատուիրանները, խախտելու քաղաքի ձայնով բարեկամութիւններ արեց կաթողիկոսի համար եւ կարայրմ ժողովրդականք, որունք լցուած էին սննդաւորութեամբ, նոյնպէս բարձր ձայնով «ամեն, ամեն» աղաղակեցին: Կարախիմեանը բնաւորութեամբ չիտակ, անխարքալ են եւ քարեկիրթ. բայց միւս Հրէաներն սորանց չեն սիրում, որովհետեւ սորանք Տալմուշն եւ աւանդութիւնները չեն ընդունում, այլ ընդունում են միայն Աստուածաշունչն ու Գիրք Հին Կտակարանի: Սորանք հարուստ վաճառականներ են. սորանցից շատերը ծանօթ էին Ներսէսին. մէկն ու մէկի Բիշնեւ առեւտրական գործով եկած միջոցին, այցելում էին Հայոց առաջնորդին. եւ եթէ պահուում էր միւս Հրէաների հետ վէճ ունենալ դիմում էին սրբազան Ներսէսի միջամտութեան եւ սա իրեն հասարակաց հայր՝ հաշտեցնում էր, ու այլ եւս զատաստանները չէին գնում: Երբ որ կաթողիկոսը սննդաւորութեան գուրս եկաւ հրաւիրեցին նորան եւ նորա հետ եկող Հայերին սննդաւորայի պարտեղում խաղողի թափմի տակ պատրաստած մեծածախ նախաճաշիկի: Այն եւ նոյն միջոցին սկսաւ նորանց յորդորել, որ միշտ սիրով իրենն բոլոր ազգերի հետ. ասեւրով թէ լուրն էլ Աղամի որդիք են, ուրեմն բոլորն էլ եղբայրներ են, թէ եւ զա-

նադան կրօնի ալ պատկանին: Եւ պատրաստեց ուղեւորեցինք Աղմէշիտ (Սիմֆէրոպոլ): Այն շաբաթ մնացինք այնտեղ եւ յետոյ Դարսդուրաւոր գնացինք: Երբ քաղաքը մտանք երեւոյցեցինք Հայոց եւ հայ կաթողիկէ եկեղեցիները զանազանիւր հնչեցնում էին. կաթողիկոսը Հայոց եկեղեցին գնաց, որ լիքն էր բաղնիքեամբ. բայց եկեղեցին անչափ էր եւ շատ հին. միւս օրը Յունաց եկեղեցին այցելեց եւ ապա Հայ կաթողիկէ եկեղեցին, որ գեղեցիկ ձեւով մը էր շինուած եւ շատ զարդարուն էր. եկեղեցու դրօն ճակատին դրուած էր Լուսաւորչի պատկերը ձուլածոյ արձաթից եւ ոսկեզօծ: Վեհեթիքի միաբաններից երեք վարդապետներ կային. մինը Մինաս վարդապետ Բեթիլեան, հօգնակ «Ճանապարհորդութեան Ի Լիհաստան» երկրորդը՝ Վրդանէս վարդապետ Պուտուր մակամուսնեալ, երրորդի անունը չեմ իշխում: Մինաս վարդապետը նախաճաշով էր ներսէսին, եւ երբ որ Օտեսա էր գալիս միշտ այցելում էր նորան: Սա Մինաս վարդապետը Վիկարի (փոխանորդ) պաշտօն էր վարում: Միութեան հայերը յառաջագոյն պատրաստել էին մեծազիւր թերթի մը վերայ մի գրուած գեղեցիկ գրչագրութեամբ: Թերթի ճակատին ներկարած էր Ներսէսի պատկերը. մի անկիւնում գրախոր հայաստանում, միւսում Տրդատի մկրտութիւնը ու Գրիգոր Լուսաւորչի ձեռքով,

երրորդ անկիւնում Էջմիածնի առաջին. եւ չորրորդում Դաղարի վանքը: Եկեղեցին լիք էր թէ լուսաւորչական, թէ կաթողիկէ հայոց բաղնիքեամբ: Դրուածը կարգացին եւ մատուցին կաթողիկոսին, որ անպասելի կերպով, կարծես թէ զբոսնելով Նիկողայոս կայսրի իրան առած խօսքերի տպաւորութեան ներքոյ, թէ աշխատեցէր որ կաթողիկոսները ձեր չազգի մէջ ընդունելութիւն չգտնէ, սկսեց բազմութեան առաջ եկեղեցու մէջ նախատել յիշուլ վարդապետներին ասելով, «այս եկեղեցին ստոր է, բայց գուք խաբեալներ էք: Ղուք ձեր մօրը կաթող մոռացել էք եւ այլն եւ այլն...» վարդապետները տեսան, որ սաստիկ խայտառակում է եւ եթէ երկաբացնի՝ կաթողիկէ հայերը կը գայթակղուին, պատիւ տալու պատրուակով հնչեցնել առին երգերն, որ խօսքերը ժողովրդին չհասնէ: Կաթողիկոսը վեր կացաւ եւ ժողովրդին օրհնելով դուրս եկաւ: Միւս օրը Մինաս եւ Վրդանէս վարդապետներն եկան նորան տեսութեան որ ճաշի հրաւիրեն նորան բայց մինչեւ ճաշի նստելն էլ ձեռք առաւ վարդապետներին, պատճառելով որ նորանց զգեստը կաթողիկէ հոգեւորականների ձեւով էր եւ այլն:

(Շարունակելի)

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պունտան Եվզել Կազարտը իւզրէ, Սերպիա Գըրալը Բազար Կիւնիւ Թըրէնէ մախտուսէ Սօֆիայա Եէթիշտիլէր, Ֆէիւամ. Բրէնս Ֆէրտինանտ Կարայա Կիտուպ Գրալ Իլէ Իւշ տէֆա փուսէլէշտիլքտէն սօնրա նազըրլարը թազաիւմ Իթտիլէր, վէ Իքի հիւքիւմտար պիր ֆալթօնա իազիպլէ, միւզէյէն քէմէրինշալթընա Կէլմէլէրինտէ, պէլէտիյէ րէյիսինտէն Էքմէք վէ թուզ թազաիւմ Իտիլտի: Գրալ Բէթըր վէ մայէթ զաթլարը սաաթ 10 տա սէրայա Եէթիշտիլէր:

Պիւթիւն գօնսոլուար սէրայտա Գըրալը թէպրիք Իթտիլքտէն սօնրա սաաթ 11 տէ պէյիւք քիլիսէյէ Կիթտիլէր, օրատա Գըրալա խանէտանընա վէ սըրպ միլլէթինէ տուալար թէրէննիւմ օլընտըգտան սօնրա սէրայա ալտէթլէ թաամ Իթտիլէր: Պիլ ախէրէ Գրալ սըրպ գօնսոլուար նէսինէ Կիտէրէք, Սօֆիատա մուգիւմ սըրպ մէթէպէրանը գապուլ Իթտիլ: Սօնրա Գրալ միլլի միւզէյէ Կիտուպ ախթիլքալարը Կէօզտէն Կէշիլտիլ քէզա աքէրիյէ մէքթէպիլնի, սօպրանիէ տաիլէսինի տախի Կէզէրէք, հէր թարաֆտա Էհալիտէն ալգըշլանտըլար:

Բազար ագշամը Գրալա վէ մայէթիլտէ պուլընան զէվաթա մտիսուս մութանթան պիր զիյաֆէթ քէշիտէ օլընտը: Գօնսոլուար վէ բարթիլէրին րէյիլէրի տախի թաամա տալէթ օլընմըշլար ըտը: Կիճէ սաաթ 11 տէ աքէրիյէ գլիւպիլտէ պալոյա Կիթտիլէր: Բրէնս օրատա միլիսթէրլէրին վէ գօնսոլուարըն զէվէլէրինի Գրալա թազաիւմ Իթտիլ:

Բազար Էրթէսի Կիւնիւ Ալէքսանտր Իքիւնի Զարըն սանէմինի զիյարէթ Իտէրէք Գըրալ անը զիյատէսի Իլէ թազտիլ Իթտիլ: Սաաթ 9 պուշուգտա սէրայըն մէյտանընտա Գրալ աքէրլէրին Կէշիլտիլ թէմաշա Իթտիլ: սէրայտա Էօյլէն թաամը Իթտիլքտէն սօնրա, պէօյիւք ալալլէ Իքի հիւքիւմտարլար սթաանիօնա Կիթտիլէր վէ վէտալաշաճալարը Էսնատէ Գրալ թէշէքիւրաթը ֆէվգէլատէսինի Բրէնսէ պէյան Էյլէյուպ թըրէնէ րազիպ օլտուլար: սաաթ 2 տէ «ուրա» սէտալարը Իլէ թըրէն գալգտը:

Բ Ո Ի Ս Ի Ա

Ֆինլանտիա Վալիսի Պապրիքիւրն գաթիլի օլան Կէնիւն

Բէտէրի Մ. Շաուան Հէլսինֆօրտտա թահթը մուհաքէմէյէ ալընտը: Մ. Շաուան սապըգ հէյէթի ալան աղասը ըտը: պու զաթրուս հիւքիւմէթի հազըրէսինէ գարշը պիր ըսեան չիւքէթի թէշէրի Իթմէք Իչիւն պիր Բրօկըրամ գալէմէ ալտըղընտան տուալը Իթմամ օլընմըշ: Մ. Շաուան մէքըիւր Բրօկըրամը քէնտիսի թանդիւմ Իթտիլինի Իթիլթիլաֆ Իթմիշ Իսէտէ, օնու Իճրաթիլթմէք ֆիքրինտէ օլմալուպ Եալընըգ Էյլէննէ թարղընտա գալէմէ ալտըղընը սէօյլէմիշ տիր:

Մ Ո Ի Հ Ա Ր Է Պ Է

Ագաթի Շարգ վալիի ումուիսի ամիրալ Ալէքսիէվ քէնտի Էր քեանը հարպը Իլէ Խարպիլտէն չըգմըշ օլուպ նոյեմբեր 1 տէ Բէթէրսպուրկա Եէթիլէննէք տիր: Զիֆուտաքի րուս գօնսոլուարն պէյանը Իւզրէ, Ալէքսիէվին Բէթէրսպուրկա Կիթմէսի Կէօնա մուհաքէպէ Իչիւն Եէնի պիր Բըլան ճըղմագ պապընտա Իթիլաշալէ Իչիւն Իմիշ:

Րուս մէնպասընտա նէշաթ Իտէն պիր թէլէկրաֆ Իւզրէ, հոկտ. 17 տէ ճաբօնըլար Յէրին նամ քէօյիւ Բուսլարտան ալմըշլար: մէքըիւր քէօյ պիւթիւն խարապ օլմուշ:

Քէզա հոկտ. 14 տէ ճաբօնըլար Վալթաուշան քէօյիւ Իւթիլա Իթմիլէր, 2 թօր ալմըշլար վէ գալկատա 200 րուս վէ 100 ճաբօնըլ թէլէֆ օլմըշ: Բուսլար Շախտան Կէրի չէքիլմիլէր:

Քարիլ 17 հոկտ.—Րուսիա վէ ճաբօն պէյինտէ սուլհ Իչիւն պուրատա պիր շալէա չըգմըշ տըր: Սէօյլէնտիլի Իւզրէ, Մանչուրիա մուվագգաթէն ճաբօնիայա թէսլիմ օլընաճագ, վէ պու մէքըիւր Էյալէթի թէսքին վէ թանդիւմ Իթտիլքտէն սօնրա Զին տէվլէթինէ վէրմէկէ մէճպուր օլաճագ տըր:

Օն առտէտ զըրհըլարտան վէ 10 տիկէր հարպ վաբօրլարընտան միւրէքէպ Իքի րուս ֆիլօլարը թաննէրէ (Մարօք) Եէթիլիլէր: Գարայա չըգան պիր գաշ րուս զապիթլէր նէ թաւաֆա Կիտէնէքլէրինի պէյան Իթմէյօրլար:

Հոկտ. 16 տա պիր գաշ ուֆագ միւսատէմէլէրտէն մաաւտէ՝ Էհէմիլիէթիլ գալկա վուու պուլմատըղընը Գուրօրաթ Կին պիլտիլմիշ տիր:

Րուս խարիճիէ նազըրը գօնթ Լամտօրֆ Լօնտրատաքի րուս Էլչիսինէ շու մաալտա պիր թէլէկրաֆ վէրմիշ տիր:

Շիւալի տէնիլլիտէ զուհուրա Կէլէն հատիւն հազգընտա

Թէնվերի Էֆքեար Իթմէք Իչիւն Զար մէսէլէյին Լահէտէքի սուլհ հէյէթինէ Իհալէ Իտիլմէսինի միւնսիպ աաա Իտէյօր: Շու հալտէ Իչպու գաւարըն Ինկիլիզ հիւքիւմէթինէ աղ իտիլմէսի Էմր օլընըր:

Պու թէքիլի Ինկիլիզ տէվլէթինտէն գապուլ օլընտըղընը րուս Էլչիսի Բէթէրսպուրկա պիլտիլմիշտիր:

ՍՕՆ ԹԵԼԵԿՐԱՖԻՐ

Լանտոն 18 հոկտ.— (Թայմըզ) զըն պէյանը Իւզրէ, Ինկիլիզ տօնամասընը հազըրլանմասը թէլէթիլ օլընտը: Պունտան ախլաշըլը քի Ինկիլիթէրա վէ Բուսլա պէյինտէ մուհաքէպէ ալըմագ Գօրգուսը միւնտէֆի օլմուշ տըր: —Աթինա 18 հոկտ.— Թօքսի զապիթի Մէլաա Մաքթիսիտա պիր րուս չէթաուրնա գօնստա Իթմէքտէ օլտըղը Էսնատէ թիւրք աքէրլէրինտէն գաթլ օլընտը:

Մուլտէն 18 հոկտ.— (Բէյթըր) Խալը Կիւնտէն պէրու թաթիլտէն սօնրա, Էվլէլէր Կիճէ թէքար գալկա պաշլատը վէ ագշամա գատար տէվաթ Իթտիլ: Պու սապաշ ճաբօնըլար Մուգտէնի ճէնուպի շարգ ճիհէթինտէն Շախօ նէհրինտէն Կէշտիլէր: Պու հաֆթա չէտիտ վէ գաթի պիր գալկա պէքլէնիյօր:

Չիֆու 18 հոկտ. (Բէյթըր) Բօրթ Արթուրա գարշը հիւնում 14 տէ գըսմէն պաշլամըշ օլուպ, չիմտի ումուի հիւնում հալինի քէսպ Իթտիլ: Գալկա ախն Բէք չէտիտ սուրէթտէ վուգու պուլտու, ֆազաթ սէմէրէսի Էլան մէճհուլ տըր:

Թաննէր 19 հոկտ.— Րուսիանը Պալթիկ տօնանմասընը քէօմիւր ալմասընա Եարտըմ Իտիլմէսինէ Մարօք հիւքիւմէթի միւսատէ վէրտի:

Պերլին 19 հոկտ.— Սթանպուլտան պիլտիլլաթիլի Իւզրէ, Մաքթիսիտան ալտէթ Իթմէքտէ օլան թիւրք աքէրլէրի պէշ ալըգ մաաշ ալմատըղլարը Իչիւն քէնտի զապիթլէրինի մահպուս Իթմիլլէր: Իզմիլ վալիսի մըգտարը քեաֆի ագճէ Կէօթիլլաթալ աքէրլէրէ վէրմէսի Իւզրէրինէ պուլար զապիթլէրինի սէրպէսթ պըրագմըշլար: Պու զապիթլէրին զայրը քէնտի մայէթ աքէրլէրի Իւզրէրինէ նէ՝ թէլէսիլի օլուր:

Սթանպուլ. — 19 հոկտ. Գօնսոլուարըն րաբօրթլարընա պիլտէն, Մաքթիսիտա պիր պիլտինէ խասիւմ օլան միլլէթլէր պէյինտէքի խուսուլէթ շիմիլիլք թէսքին օլընմըշ:

Սուլթանըն Իրատէսի Իլէ Զիհնի բաշանըն րէյասէթի թախ-

թընտա պիր գօմիսիօն Կէլէն ալըն 28 ինտէն պէրու տէվլէթին պիւտմէսինի թանդիլ Իթմէկէ ուղրաշմագտա օլուպ, Իչպու գօմիսիօնըն միւսատէսի օլմագտըղըն հիշ պիր թարաֆա ագճէ Էօնտէնիլմէյէնէքի գարար: Կիր օլմուշ ըտը: ֆազաթ Մաքթիսիտանըն Էննէպի միւլքիլէ աճէնիլլէրի պու գարարա գարշը բօրթէսթ Իթտիլէր: Պու սէպէպլէ գօմիսիօնը մէքըիլէրին Մաքթիսիտա Իչլէրինէ գարըշ մամասընը Պապը Ալի գապուլ Իտէնէք Կէօրիւնիյօր:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՑԷ

ՎԱՌՆԱ. ԶԱՆԻՐԷ	հոկտ. 20
ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վալիսի 54-60 լիպ. 9.80 / 11.80	
Արապա 52-62 լիպ. 9 / 12 20	
ԱՐՔԱ.	
Վալիսի 100 քիլօ հին 10. — / 10.10	
նոր	
Արապա 42-45 լիպ. 5.40 / 6.1	
ԵՆՈՒԼԱՅԱՐԱԿԱ 33/36 լիպ. 4. 20/4. 40	
Վալիսի 100 քիլօ 10.40 / 10.60	
ՖԱՍՈՒԼԵՆ 100 քիլօ - 26 - 28	
Արապա 100 քիլ. 25 - 29	
ՏԱՐԻ արապա Էօք	
ԳՕԼՕ2 արապա 55-60 լիպ. 9. 90 / 11	
ՄԻՍԻՐ 57-58 լիպ. 7. 60/8	
ՉԱՎՏԱՐ արապա 7.90 - 8.10	
« Վալիսի 7.60/8.	
Կիւնտէ 40 - 57 Վալիսի վէ 50 - 60	
արապա Կէլմէքտէ. Վալիսի մուսմէլէս նարօլէն 20 ֆր. արապա մուսմէլէս նարօլէն 20. 20 :	
ՍՐԱՐԱՅԻՑԷ	
Նարոլէն 20, 20 ֆրանք	
Օսմ. լիւրաը 22, 75 ալթուր ֆրանք	
ՊՈՒՂԱԼԻՑԷ	
Վարնա քիւստիտա պաղգալիյէ մալլէրին պու Կիւնիլ ֆիլաթը, ալթուր ֆրանք Իլէ:	
ԳԱՇՎԷ 1,90/2	
Շէքէր նէմէք 70	
Շէքէր (քէսմէ) սանտըգ 38.	
ԲԻՐԻՆՃ Ֆիլիպէ չուվալը 47.	
» ճարն » 38.	
» Ինկիլիզ » 28	
» Բիլլօն » 50	
ԿԱԶ, սանտըգ 9. 50	
ՉԷՅԻՆ Լաղը քիլօ 90.— 1	
ԳՈՒՐՈՒ Իւզրիւմ 30	

Է Օ Ռ Օ Ք Է Ն

Ֆրանսիական միջազգային շախմատ քիւրք
Նշանաւոր զրադէսներու խումբի վարչութեամբ հրատարակուող այս շախմատի թերթը կը պաշտպանէ րոյը հարաւարտող մողովուրդներու իրաւութիւնը իրաւաւորութեան համաթեմա պըրլուք Եւրոպական համաթեմա պըրլուք յօդուածներով:
Գիւն տալիկան 15 Էւ վեցամսայ 8 ֆր.
Կնդրողին իր նմոյշ օրինակ մը ձրի կը զրկէ:
Հասցէն
Վարչութիւն «Վոյոքիլ»-ի
24 Տօֆին փողոց
ԲԱՐԻՉ 6 րդ .

Յառաջիկայ շախմատի քիւրք Պուլկարի թախմատարանին մէջ հայ երիտասարդներու խումբի մը կողմէ ազգային ներկայացում մը պիտի տըրուի:

Одговорникъ А. Курбетиянъ
печатица «Взаимность» — Варна